

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความมีศรัทธาในการรักษาศิลของอุบาสกอุบาสิกา วัดโพธิ์ศรี อำเภอบางพลี จังหวัดนครนายก” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความมีศรัทธาในการรักษาศิลของอุบาสกอุบาสิกา วัดโพธิ์ศรี อำเภอบางพลี จังหวัดนครนายกและเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการสร้างศรัทธาในการรักษาศิลของอุบาสกอุบาสิกา วัดโพธิ์ศรี อำเภอบางพลี จังหวัดนครนายก

คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากประชากรกลุ่มเป้าหมาย คือ อุบาสกอุบาสิกา ที่รักษาศิล ณ วัดโพธิ์ศรี อำเภอบางพลี จังหวัดนครนายก จำนวนทั้งสิ้น ๙๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๘ สถิติที่ใช้ในการทำวิจัย ประกอบด้วย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนสถิติที่ใช้ศึกษาวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ สถิติการแจกแจงแบบที่ชนิดที่เป็นอิสระจากกัน (t-dependent) และสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance : ANOVA) ถ้าปรากฏนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé)

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาเรื่อง “ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความมีศรัทธาในการรักษาศิลของอุบาสกอุบาสิกา วัดโพธิ์ศรี อำเภอบางพลี จังหวัดนครนายก” มีข้อสรุปได้ดังนี้

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๔.๔๔ เป็นเพศหญิง มีอายุ ๖๑ ปีขึ้นไป (ร้อยละ ๓๑.๑๑) มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ ๕๐) มีอาชีพรับจ้างทั่วไป (ร้อยละ ๓๕) และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน ๙,๐๐๐ บาท (ร้อยละ ๖๓.๓๓)

สำหรับการศึกษาศรีธาในการรักษาศิลโดยรวมของอุบาสกอุบาสิกา วัดโพธิ์ศรี อำเภอบางพลี จังหวัดนครนายก พบว่ามีความศรัทธาต่อการรักษาศิลข้อ ๒ เว้นจากการลักทรัพย์เป็นส่วนใหญ่ ส่วนศีลข้อ ๓ เว้นจากประพฤติดินในกามนั้น พบว่ามีความศรัทธาต่ำที่สุด

๕.๑.๒ ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความมีศรัทธาในการรักษาศิลของอุบาสกอุบาสิกา วัดโพธิ์ศรี อำเภอบางพลี จังหวัดนครนายก พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีศรัทธาต่อการรักษาศิลไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อศึกษาในรายละเอียดของศรัทธาต่อการรักษาศิลโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปรากฏผลการศึกษา ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่เพศ อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความศรัทธาต่อการรักษาศิลทั้ง ๕ ข้อ ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ระดับการศึกษาต่างกันมีความศรัทธาต่อการรักษาศิลข้อ ๑ คือ เว้นจากการฆ่าสัตว์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา มีความศรัทธาต่อการรักษาศิลที่สูงมากกว่ากลุ่มอื่นๆ และพบว่ามีศรัทธาต่อการรักษาศิลที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดย ส่วนศรัทธาต่อการรักษาศิลข้ออื่นๆ นั้น พบว่าไม่แตกต่างกัน

ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการสร้างศรัทธาในการรักษาศิลของอุบาสกอุบาสิกา วัดโพธิ์ศรี อำเภอบางพลี จังหวัดนครนายก พบว่า การรักษาศิลข้อ ๓ (เว้นจากประพฤติดินในกาม) ของอุบาสกอุบาสิกา วัดโพธิ์ศรี อำเภอบางพลี จังหวัดนครนายก อยู่ในระบายน้อยเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ ที่อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ในรายละเอียดพบว่า

กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจว่าการล่าสัตว์เป็นกีฬาที่น่าตื่นเต้นและควรส่งเสริมให้การชนไก่เป็นกีฬาพื้นเมือง และไม่เข้าใจว่าการยืมเงินเพื่อนแล้วไม่คืนก็ได้ มักการถือเอาสิ่งของเล็กๆ น้อยๆ ของเพื่อนมาเป็นของตน ส่วนค่านิยมในเรื่องทางเพศสัมพันธ์กับคนที่รู้จัก สามารถเป็นไปได้เสมอในสังคม และเป็นวิวัฒนาการของสังคมสมัยใหม่ และมีค่านิยมว่า การดื่มสุรา.เบียร์.ไวน์เหมาะสมกับการรับประทานอาหารมื้อเย็น

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาที่พบว่าระดับการศึกษาต่างกันมีผลทำให้เกิดความศรัทธาต่อการรักษาศิลปที่แตกต่างกันในกลุ่มผู้มีการศึกษาที่ต่างกันั้นนี้มีเหตุผลมาจากสภาพของสังคมแวดล้อมมีความเป็นอยู่ในชนบท บางที่ไม่เห็นความสำคัญของการรักษาศิลป เพราะกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ต้องประกอบอาชีพที่ต้องละเมียดลืออยู่เป็นประจำ ทำให้ความศรัทธาต่อการรักษาศิลปด้านอื่นๆ ไม่เข้มงวดมากนัก ลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของจิตรวาณิน เอี่ยมอัยที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการควบคุมตนเองไม่ให้เกี่ยวข้องกับอบายมุขของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง พฤติกรรมการควบคุมตนเองไม่ให้เกี่ยวข้องกับอบายมุข จำแนกตามเพศระดับชั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะการพักอาศัย ความเพียงพอของรายได้ของนักเรียนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายต่อเดือน พบว่านักเรียนที่มีเพศแตกต่างกันมีพฤติกรรมการควบคุมตนเองไม่ให้เกี่ยวข้องกับอบายมุขแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๐๑ เพศหญิงมีพฤติกรรมการควบคุมตนเองไม่ให้เกี่ยวข้องกับอบายมุขมากกว่าเพศชายและผลการวิเคราะห์ตัวแปร สัมพันธภาพในครอบครัว มโนภาพแห่งตน แรงสนับสนุนทางสังคมจากครูและแรงสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนของนักเรียนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการควบคุมตนเองไม่ให้เกี่ยวข้องกับอบายมุข พบว่า ตัวแปรที่มีประสิทธิภาพในการทำนายพฤติกรรมการควบคุมตนเองไม่ให้เกี่ยวข้องกับอบายมุขได้แก่สัมพันธภาพในครอบครัว แรงสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน มโนภาพแห่งตน และแรงสนับสนุนทางสังคมจากครู โดยตัวแปรสัมพันธภาพในครอบครัว ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับที่ ๑ แรงสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับที่ ๒ มโนภาพแห่งตนได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับที่ ๔ ซึ่งสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการควบคุมตนเองไม่ให้เกี่ยวข้องกับอบายมุขได้ร้อยละ ๒๘ ที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๐๑

ผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการสร้างศรัทธาในการรักษาศิลปของอุบาสกอุบาสิกา วัดโพธิ์ศรี อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก พบว่า การรักษาศิลปข้อ ๓ (เว้นจากประเพณีผิดในกาม) ของอุบาสกอุบาสิกา วัดโพธิ์ศรี อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก อยู่ในระดับน้อยเมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ ที่อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ในรายละเอียดพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจว่าการล่าสัตว์เป็นกีฬาที่น่าตื่นเต้นและควรส่งเสริมให้การชนไก่เป็นกีฬาพื้นเมือง และไม่เข้าใจว่าการยืมเงินเพื่อนแล้วไม่คืนก็ได้ มักการถือเอาสิ่งของเล็กๆ น้อยๆ ของเพื่อนมาเป็นของตน ส่วนค่านิยมในเรื่องทางเพศสัมพันธ์กับคนที่ไม่รู้จัก สามารถเป็นไปได้เสมอในสังคม และเป็นวิวัฒนาการของสังคมสมัยใหม่ และมีค่านิยมว่า การดื่มสุรา.เบียร์.ไวน์เหมาะสมกับการรับประทานอาหารมื้อเย็น ลักษณะดังกล่าวเป็นสภาพพื้นฐานการใช้ชีวิตในชุมชนต่างจังหวัดที่

มุ่งการประกอบอาชีพ ทำให้ขาดความตระหนักในคุณค่าของการรักษาศิล ลักษณ์ดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของนิภาพรรณ วงศ์หนองแว้งที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง “คู่รักวัยเรียน” การคบ เพื่อนต่างเพศฉันทู้สาวของนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ปัจจัยที่ ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการคบเพื่อนต่างเพศฉันทู้สาวมีสองปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายนอก พบว่า ใน ครอบครัวมีความรักและสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน แต่ห่างไกลจากพ่อแม่จึงมีอิสระในการใช้ชีวิตเห็น เพื่อนนิสิตนักศึกษามีคู่รัก จึงเกิดการเลียนแบบกัน โดยมีแรงผลักดันจากสื่อบันเทิงต่างๆ ที่ แสดงออกด้านเพศให้ได้เรียนรู้ อีกทั้งหอพักหรือที่พักอาศัยเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาชายและ หญิงอยู่ร่วมกันได้อย่างเสรีพร้อมกับใช้โทรศัพท์มือถือที่มีอยู่ติดต่อนานไปหากันได้ตลอด จึงเกิด พฤติกรรมการคบเพื่อนต่างเพศฉันทู้สาวขึ้น แต่ความไม่เหมาะสมกับสังคมวัฒนธรรมไทย จึงปิดบัง ความจริงเบื้องลึกต่อพ่อแม่และบุคคลรอบข้าง ทำให้ต่างคนต่างเช่าห้องพักเป็นของตนเอง วิธีชีวิตคู่ เกิดขึ้นเฉพาะในห้องพักของนิสิตนักศึกษาชายเท่านั้น ปัจจัยภายใน พบว่า เป็นความต้องการความ รัก ความอบอุ่นจากเพศตรงข้ามตามธรรมชาติแห่งวัย แต่ยังไม่มั่นใจในอนาคตหากพบคนใหม่ที่ ดีกว่าก็พร้อมที่จะเปลี่ยนไป นิสิตนักศึกษาชายแอบไปมีความสัมพันธ์กับหญิงอื่น เพื่อความแปลก ใหม่ในเพศรส คิดว่าการมีคู่รักเป็นการหาประสบการณ์ทางเพศ และได้เรียนรู้เพศตรงข้ามทั้งนิสิต นักศึกษาชายและหญิงเห็นว่าการมีคู่รักไม่ใช่เรื่องเสียหาย และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ตรีรัตน์ ปิ่นประยงค์ ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาบทบาทของอุบาสก-อุบาสิกา ในการบำรุง พระพุทธศาสนา ศึกษาเฉพาะกรณี การบำรุงพระพุทธศาสนาของผู้ปฏิบัติงาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิต แห่งประเทศไทย สายงานธุรกิจระบบส่ง” พบว่าบทบาทของอุบาสกอุบาสิกาในการบำรุง พระพุทธศาสนา เป้าหมายที่แท้จริงคือการ ทำให้พระศาสนามั่นคงเจริญเป็นที่พึ่งแก่ชาวโลก ทั้งหลาย โดย อุบาสก-อุบาสิกา จะต้องศึกษาและนำมาปฏิบัติให้ถูกต้อง ตามหลักพุทธธรรม ให้ เกิดผลสูงสุดแก่ตนเอง พร้อมด้วยการอุปถัมภ์บำรุงพระสงฆ์ เพื่อการสืบต่ออายุพระพุทธศาสนา กล่าวคือ อุบาสก-อุบาสิกา ต้องรับผิดชอบ ๑) ศึกษา ๒) ปฏิบัติ ๓) เผยแผ่ ๔) ป้องกันศัตรู ๕) บำรุงพระพุทธศาสนาให้มั่นคง

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากข้อค้นพบ (Fact Finding) โดยแบ่งออกเป็น ๒ ระดับคือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จัดโครงการหมู่บ้านศีลห้า โดยเสนอให้องค์การบริหารส่วน ท้องถิ่นให้ความร่วมมือ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ศึกษาผลกระทบทางด้านสุขภาพจากการละเมิดศีล
๒. ศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมและการรักษาศีล

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย :

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources)

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาบาลี. ฉบับมหาจุฬาเตปิฎก, ๒๕๐๐.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๓๕.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกภาษาไทย**. ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. **อรรถกถาบาติ . ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. **พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถา แปล. ชุด ๙๑ เล่ม**. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๑.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources)

(๑) หนังสือ

ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ. **เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา**. นครปฐม:

มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๔๙.

นิภา เมธาวีชัย. **วิทยาการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๓.

พนัส หันนาคินทร์. **การสอนค่านิยมและจริยธรรม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ, ๒๕๒๖.

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช ป.ธ ๙. ราชบัณฑิต). **พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสน์**

ชุดคำวัด. พิมพ์ครั้งที่ ๓ กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภาและสถาบันสื่อธรรม. ๒๕๕๑.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). **พุทธธรรมฉบับปรับปรุงและขยายความ**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑.

กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). **ปฏิบัติธรรมให้ถูกทาง**. พิมพ์ครั้งที่ ๖๐. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิ

พุทธธรรม, ๒๕๔๔.

พระศรีสุทธีโมลี. **พุทธธรรม**. รายงานการวิจัย. สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์, ๒๕๒๔.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

๒๕๓๘.

วศิน อินทสระ. **พุทธจริยศาสตร์**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธรรมดา, ๒๕๔๙.

สมเด็จพระญาณวโรดม. **แผนชีวิต**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

สมสุตา ภูพัฒน์; และคณะ. **ผลกระทบของโครงการปลูกฝังศีลธรรมด้วยการสอบปัญหาธรรมะ**.

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๓.

แสง จันทร์งาม. **พุทธศาสนวิทยา**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : สร้างสรรค์บุ๊คส์, ๒๕๕๔.

(๒) วิทยานิพนธ์

จิตรภูยานิน เอี่ยมอ้าย. ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการควบคุมตนเองไม่ให้เกี่ยวข้องกับอบายมุขของนักเรียนชั้นที่ ๔ อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยศิลปากร. ๒๕๔๙.

ตรีรัตน์ ปิ่นประยงค์. “การศึกษาบทบาทของอุบาสก-อุบาสิกา ในการบำรุงพระพุทธศาสนา ศึกษาเฉพาะกรณี การบำรุงพระพุทธศาสนาของผู้ปฏิบัติงาน การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย สายงานธุรกิจระบบส่ง”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๔๙). บทคัดย่อ.

นิภาพรรณ วงศ์หนองแว. “คู่มือวิจัยเรียน” การคบเพื่อนต่างเพศฉันคู่สาวของนิสิตนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ๒๕๔๗.

๒. ภาษาอังกฤษ

๒ Secondary Source

(I) Books

Alston. W. Epistemic Justification. Ithaca. NY : Cornell University Press.. 1989.

Armstrong. D. M. Belief. Truth. and Knowledge. Cambridge : Cambridge University Press. 1937.

BonJour. L. The Structure of Empirical Knowledge. Cambridge. MA : Harvard University Press. 1985.

Chisholm. R. The Theory of Knowledge. Englewood Cliffs. NJ : Prentice-Hall. 1966.

Davidson. D. A Coherence Theory of Truth and Knowledge. In E. Le Pore(ed.). The Philosophy of Donald Davidson. London : Blackwell. 1986.

Dretske. F. Knowledge and the Flow of Information. Cambridge. MA : MIT Press. 1981.

Foley. R. Working without a Net. New York : Oxford University Press. 1993.

Goldman. A. Epistemology and Cognition. Cambridge. MA: Harvard University Press. 1996.

Quine. W. V. The Pursuit of Truth. Cambridge. MA : Harvard University Press) 1990.

Rokeach. M. The nature of human values. New York: Free Press. 1993.

Sosa. E. Knowledge in Perspective. Cambridge : Cambridge University Press. 1991.